

## NÉMET NYELV, IRODALOM ÉS KULTÚRA MESTERKÉPZÉSI SZAK

Indított specializációk:	1. Német nyelv-, irodalom- és kultúratudomány 2. Fordítás és európai uniós ismeretek
Képzési terület, képzési ág:	bölcsészettudomány
Képzési ciklus:	mester
Képzési forma (tagozat):	nappali
A szakért felelős kar:	Bölcsészettudományi Kar
Képzési idő:	4 félév
Az oklevélhez szükséges kreditek száma:	120
Az összes kontakt óra száma	1200
Szakfelelős:	Dr. Horváth Andrea
Specializációk felelőse	Dr. Horváth Andrea

## A SZAK KÉPESÍTÉSI ÉS KIMENETI KÖVETELMÉNYEI:

- A mesterképzési szak megnevezése: német nyelv, irodalom és kultúra (German Language, Literature and Culture)
- A mesterképzési szakon szerezhető végzettségi szint és a szakképzettség oklevélben szereplő megjelölése
  - végzettségi szint: mester- (magister, master; rövidítve: MA-) fokozat
  - szakképzettség: okleveles német nyelv, irodalom és kultúra szakos bölcsész
  - a szakképzettség angol nyelvű megjelölése: Philologist in German Language, Literature and Culture
- Képzési terület: bölcsészettudomány képzési terület
- A mesterképzésbe történő belépésnél előzményként elfogadott szakok
  - Teljes kreditérték beszámításával vehető figyelembe: a germanisztika alapképzési szak német szakiránya, germanisztika alapképzési szak német nemzetiségi szakiránya és a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény szerinti főiskolai szintű német nyelv és irodalom szak, főiskolai szintű német nemzetiségi nyelv és irodalom szak, német nyelvtanár (nemzetiségi) szak.
  - A 9.4. pontban meghatározott kreditek teljesítésével vehetők figyelembe továbbá: azok az alapképzési és mesterképzési szakok, illetve a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény szerinti szakok, amelyeket a kredit megállapításának alapjául szolgáló ismeretek összevetése alapján a felsőoktatási intézmény kreditátviteli bizottsága elfogad.
- A képzési idő félévekben: 4 félév
- A mesterfokozat megszerzéséhez összegyűjtendő kreditpontok száma: 120 kredit
  - a szak orientációja: elméletorientált (60-70 százalék, specializációtól függően)
  - a diplomamunka készítéséhez rendelt kreditérték: 20 kredit
  - a szabadon választható tantárgyakhoz rendelt kreditérték: 10 kredit (1. és 2. specializáció)
- A szakképzettség képzési területek egységes osztályozási rendszere szerinti tanulmányi területi besorolása: 222/0231
- A mesterképzési szak képzési célja és a szakmai kompetenciák
 

A képzés célja olyan német nyelv, irodalom és kultúra szakos bölcsész szakemberek képzése, akik a német nyelv, irodalom és kultúra tudományának átfogó ismeretével és a német nyelvben, a német nyelvű országok kultúrájában speciális jártassággal és felkészültséggel rendelkeznek. Megszerzett nyelvészeti, irodalom- és kultúratudományi ismereteik birtokában képesek a közigazgatásban és a kulturális élet számos területén nyelvi közvetítői feladatok ellátására. Felkészültek tanulmányaik doktori képzésben történő folytatására.

  - Az elsajátítandó szakmai kompetenciák
 

A német nyelv, irodalom és kultúra szakos bölcsész

    - tudása

- Felsőfokú (C1), komplex típusú nyelvvizsga szintjének megfelelően ismeri a német nyelvet, amely mellett még egy idegen nyelvet ismer a szakterületéhez szükséges szinten, különös tekintettel a szakterminológiára.
- Részleteiben átlátja a német nyelvészet, irodalom és kultúratudomány elméleti problémáit, ezek történeti, folyamatszerű összefüggéseit.
- Érti és átlátja a német nyelvészeti, irodalmi és kultúratudományi jelenségek vizsgálatának eljárásait, az értelmezés változó kontextusait.
- Átfogó ismeretekkel rendelkezik a német nyelvészetre, a német irodalom- és kultúratudományra jellemző hagyományos és elektronikus forrásokról, keresőprogramokról, katalógusokról, bibliográfiákról.
- Alaposan és átfogóan ismeri szakterületének jellemző írásbeli és szóbeli, tudományos és közéleti, népszerűsítő műfajait, kontextusát.
- Választott szakterületének (német nyelvészet, német nyelvű irodalmak és kultúratudomány) legalább egy résztemájában elmélyült ismeretekkel rendelkezik.
- Ismeri a német nyelv, irodalom és kultúra mélyebb összefüggéseinek megértéséhez és magyarázatához szükséges kutatási módszereket.

#### b) képességei

- Képes ismeretei tudományos fórumokon való megjelenítésére, a megoldandó problémák megértése és megoldása terén önálló tevékenység kifejtésére és eredeti ötletek felvetésére, valamint a feladatok szakmailag magas szinten és önállóan történő megtervezésére és végrehajtására.
- Képes az irodalomtudományban és a nyelvtudományban, illetve interdiszciplináris területeken az aktuális kutatások és a tudományos munka kritikus értékelésére.
- Képes a különböző korok és kortárs iskolák elméleti megközelítéseinek értékelésére, önálló kritika kifejlesztésére és szükség esetén alternatív megoldások felvetésére.
- Eredeti látás- és gondolkodásmód birtokában képes a nyelvi, irodalmi és kulturális jelenségekről szerzett tudás gyakorlati alkalmazására.
- Képes saját tudása magasabb szintre emelésére, képzési területük belső törvényszerűségei megértésének elmélyítésére és önműveléssel, önfejlesztéssel folyamatosan új képességek kialakítására.
- Képes különböző korok és kortárs iskolák elméleti megközelítéseinek értékelésére, önálló kritika kifejlesztésére és szükség esetén alternatív megoldások felvetésére.
- Alkalmos alapos értelmiségi tájékozottságot, nagyfokú kreativitást, valamint a német nyelvvel és kultúrával összefüggő elmélyült ismereteket igénylő munkakör ellátására.
- Képes német nyelven a kor igényeinek megfelelően hatékonyan kommunikálni, továbbá az információkat, érveket és elemzéseket szakmai és nem szakmabeli közönségnek különböző nézőpontok szerint magas szinten bemutatni.

#### c) attitűdje

- Nagyfokú motivációval, elkötelezettséggel és minőség tudattal rendelkezik a német nyelvet, irodalmat és kultúrát illetően.
- Munkája és kutatásai során figyelembe veszi a kulturális jelenségek történeti, kulturális és társadalmi meghatározottságát.
- Tudatosan és kritikusan képviseli a magyar és európai értékeket, a kulturális, vallási és társadalmi sokszínűség fontosságát.
- Felhasználja szakterületi tudását a jelenkori társadalmi változások megértésére.
- Nyitott választott tudományterületének interdiszciplináris megközelítéseire.
- Törekszik arra, hogy szakmai kommunikációjában a normáknak megfelelően nyilvánuljon meg.
- Törekszik szakmai és nyelvi tudásának elmélyítésére és fejlesztésére.
- Folyamatosan követi és alkotó módon felhasználja a szakterület legújabb kutatási eredményeit.

#### d) autonómiája és felelőssége

- Tudatosan reflektál saját történeti és kulturális beágyazottságára. Felelős európaiként képviseli szakmai, szellemi identitását.

- Igyekszik alapos értelmiségi tájékozottságra szert tenni és tudását folyamatosan magas szinten tartani.
- Kritikus tudatosság jellemzi szakmájához kapcsolódó kérdésekben.
- Felelősen képviseli azon módszereket, amelyekkel választott szakterületén dolgozik, és elfogadja más tudományágak autonómiáját, módszertani sajátosságait.
- Etikai és szakmai felelősséget vállal saját és az általa vezetett csoport produktumaiért. Képviseli saját tudományos felismeréseit, eredményeit.

## 9. A mesterképzés jellemzői

### 9.1. Szakmai jellemzők

#### 9.1.1. A szakképzettséghez vezető tudományágak, szakterületek, amelyekből a szak felépül:

- nyelvtudomány (a nyelvtudomány története és kutatási módszerei, német nyelvtörténet, nyelvészeti, variációs nyelvészet, kontrasztív nyelvészet, a nyelv és nyelvi rendszer fejlődési tendenciái, pragmatika): 30 kredit;
- irodalomtudomány (az irodalomtudomány történeti, „klasszikus” és jelenkori iskolái, irodalomtörténeti korszakok és irodalomelméleti irányzatok, szövegelemzés, az irodalomtudomány interdiszciplináris módszerei): 20 kredit;
- kultúra- és médiatudomány [a modern kultúra- és médiatudomány elméletei és gyakorlati alkalmazásuk, interkulturalitás, intermedialitás, kultúra közvetítés (műfordítás), kortárs kultúra]: 10 kredit;

9.1.2. A képző intézmény ajánlata alapján választható, sajátos kompetenciákat eredményező specializációk az irodalomtudomány, nyelvtudomány, kultúra- és médiatudomány tárgyköréből:

### 9.2. Idegennyelvi követelmény

A mesterfokozat megszerzéséhez az alapfokozat megszerzéséhez szükséges nyelvtől eltérő további idegen nyelvből államilag elismert, középfokú (B2), komplex típusú nyelvvizsga vagy ezzel egyenértékű érettségi bizonyítvány vagy oklevél szükséges.

### 9.3. A képzést megkülönböztető speciális jegyek

A képzés német nyelven folyik. A mesterképzésbe való belépés feltétele német nyelvből felsőfokú (C1), komplex típusú nyelvvizsga vagy ezzel egyenértékű oklevél.

### 9.4. A 4.2. pontban megadott oklevéllel rendelkezők esetén a mesterképzési képzési ciklusba való belépés minimális feltételei

A német vagy német nemzetiségi szakirányától eltérő korábbi germanisztika alapképzési tanulmányok esetén és más alapképzési oklevél birtokában a mesterképzésbe való belépéshez 50 kredit szükséges a korábbi tanulmányok alapján a germanisztika alapképzési szak német vagy nemzetiségi német szakirányának nyelvtudományi, irodalomtudományi és kultúratudományi ismeretköreiből.

## 10. A Német nyelv, irodalom és kultúra diszciplináris mesterszak záróvizsga-tételei

### A) Literaturwissenschaft

#### A.1.

1. Was ist Literatur und was ist Literaturwissenschaft?
2. Was ist eine literarische Gattung aus kommunikationstheoretischer Sicht?
3. Erläutern Sie die Grundzüge einer Literaturtheorie an einem literarischen Beispiel! Wählen Sie eine der folgenden Theorien: Hermeneutik, Strukturalismus, Rezeptionsästhetik, Psychoanalytische Literaturinterpretation, Diskursanalyse, Intertextualität, Dekonstruktion, Gender Studies.
4. Beschreiben Sie Interkulturelle Interaktions- und Kommunikationsprozesse an einem literarischen Beispiel Ihrer Wahl!
5. Was ist Kulturrelativismus und welche Rolle spielt er diachron und synchron in den Disziplinen Ethnologie und Interkulturelle Kommunikation?
6. Was sind und wie funktionieren kulturelle Filter? Erläutern Sie die theoretischen Grundlagen und geben Sie Beispiele!
7. Welche Kulturtheorien kennen Sie? Erläutern Sie eine Kulturtheorie Ihrer Wahl!

## A.2. Epochen der deutschsprachigen Literatur im historischen Kontext: Darstellung einer Epoche freier Wahl

Empfohlene Literatur:

Metzler Lexikon Literatur- und Kulturtheorie : Ansätze - Personen - Grundbegriffe / hrsg. von Ansgar Nünning, 3. aktualisierte und erw. Aufl. Stuttgart; Weimar: Metzler, 2004

Nünning, Ansgar: Grundbegriffe der Kulturtheorie und Kulturwissenschaften, Stuttgart; Weimar: Metzler, 2005

Kulturtheorie / [hrsg. von] Dorothee Kimmich, Schamma Schahadat, Thomas Hauschild, Bielefeld: Transcript, 2010 (Basis-Scripte - Reader Kulturwissenschaften ; 1.)

Handbuch interkulturelle Kommunikation und Kompetenz: Grundbegriffe, Theorien, Anwendungsfelder / herausgegeben von Jürgen Straub, Arne Weidemann und Doris Weidemann, Stuttgart; Weimar: Metzler, 2007

Jahraus, Oliver – Neuhaus, Stefan: Kafkas »Urteil« und die Literaturtheorie. Zehn Modellanalysen. Stuttgart: Reclam, 2002.

Culler, Jonathan: Literaturtheorie. Stuttgart: Reclam, 2002

Schmid, Ulrich: Literaturtheorien des 20. Jahrhunderts. Stuttgart: Reclam, 2010

Eicher, Thomas-Volker Wiemann: Arbeitsbuch Literaturwissenschaft (2., durchges. Aufl.; Paderborn: 1997 [=UTB Große Reihe 8124])

Burdorf, Dieter: Einführung in die Gedichtanalyse (Stuttgart: Metzler, 1995 [=Sammlung Metzler 284])

Kahrman, Kordula, Gunter Reiß, Manfred Schluchter: Erzähltextanalyse. Eine Einführung. Mit Studien- und Übungstexten (Königstein/Ts.: Athenäum, 1986 [=Athenäum Taschenbücher 2184; Literaturwissenschaft])

Pfister, Manfred: Das Drama. Theorie und Analyse (München: W. Fink, 1982 [=UTB 580])

Schmid, Wolf: Elemente der Narratologie. 2., verb. Aufl. Berlin etc.: de Gruyter, 2008.

Vogt, Jochen: Einladung zur Literaturwissenschaft - Hypertext-Vertiefungsprogramm im Internet zu seinem Buch: <http://www.uni-essen.de/literaturwissenschaft/aktiv/einladung.htm>.

Deutsche Literaturgeschichte / Erika und Ernst von Borries, 5. Aufl., München : Deutscher Taschenbuch Verlag, 2006-

Deutsche Literaturgeschichte : von den Anfängen bis zur Gegenwart / von Wolfgang Beutin [et al.], 6. verb. und erw. Aufl., Stuttgart ; Weimar : Metzler, 2001

Deutsche Literatur : Eine Sozialgeschichte / hrsg. von Horst Albert Glaser, Reinbek bei Hamburg: Rowohlt Taschenbuch Verlag, 1991-

Braun, Michael: Die deutsche Gegenwartsliteratur: Eine Einführung. Stuttgart: UTB, 2010

## B) Kontrastive Grammatik

1. Forschungsobjekt und Zielsetzung der KG, ihre Berührungspunkte zu anderen grammatischen bzw. linguistischen Disziplinen.
2. Grammatische Kategorien der dt. und ung. Nomina. Kontrastivität im Numerusgebrauch.
3. Das Genus verbi: Aktiv, Vorgangs- und Zustandspassiv im Deutschen und Ungarischen.
4. Deutsche und ungarische Tempora im absoluten Gebrauch.
5. Die Wortklassen Adjektiv und Pronomen (Schwerpunkte: Deklination der Adjektive, die grammatischen Funktionen des Verweispronomens *es*).
6. Dt.-ung. Kontrastivität im Artikelgebrauch: Identifizierung, Generalisierung, Prädikatsteil.
7. Theoretische Basis der kontrastiven Dependenzsyntax (Dependenz und Rektion, Satelliten, Satzglied vs. Attribut, Ergänzung vs. Angabe, Prinzipien und Typen der formalisierten Darstellung).
8. Dt.-ung. Kontrastivität im Bereich der Satzbaupläne. Typische Interferenzfehler.
9. Satztopologie: dt.-ung. Kontrastivität im Bereich der syntaktischen Bedingungen.
10. Satztopologie: dt.-ung. Kontrastivität im Bereich der kommunikativen Bedingungen (TRG).
11. Kontrastiver Vergleich der Topologie der NomP.
12. Komplexe Sätze und ihre Klassifizierung. Syntaktische Klassifizierung der Untersätze. Komplexer Satz vs. Satzreihe.

## Pflichtliteratur:

Herunterladbare Handouts, außerdem:

- Pilarský, J. (Hrsg., 2013). Deutsch-ungarische kontrastive Grammatik. Band 1 und 3. Debrecen: Kossuth Egyetemi Kiadó.

## Empfohlene Literatur:

- Engel, Ulrich (2004, 2., durchgesehene Auflage 2009): *Deutsche Grammatik*. Neubearbeitung. München: IUDICIUM Verlag GmbH.
- Helbig, G. & Buscha, J. *Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht*. Berlin – München: Langenscheidt KG, 2001 vagy ennél későbbi kiadás.
- Kessler, Borbála (2000, Hrsg.): *Magyar grammatika*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Kiefer, Ferenc (1999): Alaktan. In: É. Kiss, Katalin / Kiefer, Ferenc / Siptár, Péter (Hrsg.): *Új magyar nyelvtan*, 185-290. Budapest: Osiris Kiadó.
- Kiefer, Ferenc (2000, Hrsg.): *Strukturális magyar nyelvtan. 3. kötet: Morfológia*. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Zifonun, Gisela / Hoffmann, Ludger / Strecker, Bruno (1997). *Grammatik der deutschen Sprache*. Berlin – New York: Walter de Gruyter.

## A Német nyelv, irodalom és kultúra mesterképzési szak tanterve

(A) Törzsanyag							
(A)(a) Elméleti alapozás							
	Tantárgy neve	Félév és óraszám				Tanóra típusa	Kredit
		1	2	3	4		
	Irodalomtudomány módszer-tana modul						
BTNM111M A-K4	Az irodalomtudomány módszerei	2				előadás	4
	Nyelvtudomány módszertana modul						
BTNM211M A-K4	A nyelvtudomány módszerei	2				előadás	4
Összesen							8
(A)(b) Szakmai törzsanyag							
	Tantárgy neve	Félév és óraszám				Tanóra típusa	Kredit
		1	2	3	4		
	Szakmai nyelvi fejlesztés modul						
BTNM411M A-K3	Német fonetika			2		szeminárium	3
Összesen							3
	Irodalomtudományi modul						
BTNM311M A-K5	Korszakok, szerzők, műfajok	2				előadás	5
BTNM312M A-K4	Korszakok, szerzők, műfajok 1	2				szeminárium	4
Összesen							9
	Nyelvtudományi modul						
BTNM413M A-K4	Kontrasztív grammatika 1: Morfológia	2				előadás	4
BTNM415M A-K4	Kontrasztív grammatika 2: Szintaxis		2			előadás	4
Összesen							8

	Kultúratudományi modul						
BTNM513M A-K4	A kultúra elméletei	2				előadás	4
Összesen							4
Szakmai törzsanyag összesen							32

(B) Differenciált szakmai anyag							
(B)(a) Kötelezően választandó szakirányú specializáció:							
(B)(a)(1) Német nyelv-, irodalom- és kultúratudomány							
Tárgykód	Tantárgy neve	Félév és óraszám				Tanóra típusa	Kredit
		1	2	3	4		
<i>Nyelvészet blokk</i>							
BTNM613M A-K3	A mai német nyelv pragmatikája			2		szeminárium	3
BTNM615M A-K3	A mai német nyelv szemantikája	2				szeminárium	3
BTNM621M A-K3	Bevezetés a fordítástudományba	2				előadás	3
BTNM622M A-K3	A mai német nyelv szociolingvisztikája				2	szeminárium	3
BTNM611M A-K3	A német nyelv története				2	előadás	3
BTNM625M A-K3	A mai német nyelv lexikológiája		2			szeminárium	3
<i>Irodalom és kultúra blokk</i>							
BTNM558M A-K3	Az irodalom medialitása		2			szeminárium	3
BTNM555M A-K3	Interkulturális kommunikáció előadás		2			előadás	3
BTNM556M A_K3	Interkulturális kommunikáció gyakorlat		2			szeminárium	3
BTNM551M A-K3	Interkulturalitás 1: A kultúrák találkozása			2		szeminárium	3
BTNM552M A-K3	Interkulturalitás 2: Kulturális transzfer (irodalom, film, színház)			2		szeminárium	3
BTNM553M A-K3	Interkulturalitás 3: Az interkulturalitás történeti jelenségei				2	szeminárium	3
BTNM554M A-K3	Interkulturalitás 4: Német-zsidó kultúra közép-európai kontextusban				2	szeminárium	3
BTNM533M A-K3	Irodalom és más médiumok 1			2		szeminárium	3
BTNM534M A-K3	Irodalom és más médiumok 2				2	szeminárium	3
<i>Tudományos műhelymunka blokk</i>							
BTNM711M A-K2	Tudományos projektmunka 1			2		konzultáció	2
BTNM712M A-K2	Tudományos projektmunka 2				2	konzultáció	2

BTNM713M AK2	Diplomamunka konzultáció 1			2		konzultáció	2
BTNM714M A-K2	Diplomamunka konzultáció 2				2	konzultáció	2
BTNM710M A-K4	Online kommunikáció	2				szeminárium	4
Összesen							57

(B) Differenciált szakmai anyag (B)(a) Kötelezően választandó szakirányú specializáció: (B)(a)(3)Üzleti projektmenedzsment							
Tárgykód	Tantárgy neve	Félév és óraszám				Tanóra típusa	Kredit
		1	2	3	4		
<i>Gazdasági ismeretek</i>							
BTNM719M A	A marketing alapjai		2			előadás	5
BTNM720M A	Információmenedzsment		2			előadás	5
<i>HR-ismeretek</i>							
BTNM728M A	A szolgáltatások koncepciói			2		előadás	5
BTNM717M A	Vezetési ismeretek (Personalführung)			2		előadás	5
BTNM730M A-K4	Public relations				2	előadás	4
BTNM731M A	Protokoll			2		előadás	4
BTNM710M A-K4	Online kommunikáció	2				szeminárium	4
<i>Fordítástechnikai ismeretek</i>							
BTNM651M A-K3	Általános fordítástechnika 1.: német – magyar	2				szeminárium	3
BTNM652M A-K3	Általános fordítástechnika 2.: magyar – német		2			szeminárium	3
BTNM731M A-K3	Komplex fordítás 1: Ismeretterjesztő szövegek fordítása				2	szeminárium	3
BTNM732M A-K3	Komplex fordítás 2: Közgazdasági szaknyelv				2	szeminárium	3
BTNM555M A-K3	Interkulturális kommunikáció előadás		2			előadás	3
BTNM556M A-K3	Interkulturális kommunikáció gyakorlat		2			szeminárium	3
BTNM711M A-K2	Tudományos projektmunka 1			2		konzultáció	2
BTNM712M A-K2	Tudományos projektmunka 2				2	konzultáció	2
BTNM713M A	Diplomamunka konzultáció 1			2		konzultáció	2
BTNM714M A	Diplomamunka konzultáció 2				2	konzultáció	2
Összesen							57

	<p>Szabályozottan választható ismeretek az alábbi mesterszakos képzések tantárgyai közül:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Elméleti nyelvészet MA, Kommunikáció MA, Magyar nyelv és irodalom MA, Filozófiai MA kínálatából</li> <li>– és / vagy valamely modern filológiai területen akkreditált mesterszakos képzés</li> <li>– és / vagy a német nyelv, irodalom és kultúra szak nem választott specializációjának tárgyaiból, egyéb, e célra felkínált germanisztikai tárgyak kínálatából</li> </ul>	
Összesen a (B)(a) (1) specializációt választók számára		11
Összesen a (B)(a) (2) specializációt választók számára		11
BTNM900M A	<i>(B)(c) Diplomamunka</i>	
Diplomamunka		20
BTNM901M A	<i>Záróvizsga</i> Előfeltétel: Az „A” és „B” jelű modulok teljesítése	
Mindösszesen		120